

चालीस वर्षभन्दा माथिको लागि नसर्ने (मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला) रोग स्क्रिनिङ्ग
कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८०

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
रासि उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत मिति: २०८०/०७/०१

चालीस वर्षभन्दा माथिको लागि नसर्ने (मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला) रोग स्क्रिनिङ कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८०

प्रस्तावना: प्रदेशमा बढ्दो क्रममा रहेको नसर्ने रोगमध्ये मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला रोगको समस्याले स्वास्थ्यमा पर्ने थप जटिलता, रुग्णता र मृत्यु समेतलाई रोकथाम, नियन्त्रण र व्यवस्थापन गर्न चालीस वर्षभन्दा माथिका उमेर भएका व्यक्तिका लागि नसर्ने (मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला) रोग स्क्रिनिङ तथा निदान गर्ने कार्यक्रम सञ्चालनलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक भएकोले,

प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८० को दफा ९ को उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी लुम्बिनी प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषद्ले यो कार्यविधि बनाएको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस कार्यविधिको नाम “चालीस वर्षभन्दा माथिको लागि नसर्ने (मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला) रोग स्क्रिनिङ कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८०” रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

(क) “कार्यालय” भन्नाले मन्त्रालय अन्तर्गतका जिल्लास्थित स्वास्थ्य कार्यालयलाई सम्झनु पर्छ।

(ख) “चिकित्सक” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम चिकित्सकको रूपमा सम्बन्धित परिषद्गा दर्ता भएको व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

(ग) “निर्देशनालय” भन्नाले मन्त्रालय अन्तर्गतको स्वास्थ्य निर्देशनालयलाई सम्झनु पर्छ।

(घ) “प्रदेश” भन्नाले लुम्बिनी प्रदेश सम्झनु पर्छ।

(ङ) “मन्त्रालय” भन्नाले प्रदेश सरकारको स्वास्थ्य विषय हेर्ने मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।

(च) “सरकारी स्वास्थ्य संस्था” भन्नाले प्रदेशभित्र रहेका संघ, प्रदेश वा स्थानीय तहको स्वामित्वमा रहेका अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य

२०८०/०७/०१

स्वास्थ्य मन्त्रालय

चौकी, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र लगायतका अन्य स्वास्थ्य संस्थालाई सम्झनु पर्छ।

- (छ) "सेवाग्राही" भन्नाले सम्बन्धित जिल्लाको स्थानीय तहमा बसोबास गर्ने चालीस वर्षभन्दा माथिको उमेरका व्यक्ति सम्झनु पर्छ।
- (ज) "स्क्रीनिङ" भन्नाले यस कार्यविधिमा तोकिए बमोजिमको विधि तथा प्रविधि मार्फत मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला रोगको जाँच गरी प्रचलित मापदण्ड अनुसार मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला रोग भएका सम्भावित व्यक्तिको पहिचान गर्ने कार्यलाई सम्झनु पर्छ।
- (झ) "स्थानीय तह" भन्नाले प्रदेशका नगरपालिका वा गाउँपालिका सम्झनु पर्छ।
- (ञ) "स्वास्थ्यकर्मी" भन्नाले स्वास्थ्यकर्मीको रूपमा सम्बन्धित परिषद्मा दर्ता भएको व्यक्तिलाई सम्झनु पर्छ।
- (ट) "सम्भावित मधुमेह" भन्नाले अनुसूची-४ मा उल्लेख गरिएको मापदण्ड बमोजिम निर्दिष्ट मापन भन्दा बढी भएको अवस्थालाई सम्झनु पर्छ।
- (ठ) "सम्भावित उच्च रक्तचाप" भन्नाले दफा ६ को उपदफा (२) बमोजिमको अवस्थालाई सम्झनु पर्छ।
- (ड) "सम्भावित मृगौला रोग" भन्नाले दफा ७ को उपदफा (२) बमोजिमको निर्दिष्ट मापन भन्दा बढि भएको अवस्थालाई सम्झनु पर्छ।

३. मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला रोगको स्क्रिनिङ्ग सम्बन्धी व्यवस्था: (१) कार्यालयले मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला रोगको स्क्रिनिङ्ग कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपूर्व सम्बन्धित जिल्लामा रहेका स्थानीय तहको समन्वयमा कम्तिमा एक हप्ता अगाडिदेखि स्थानीय भाषा र विभिन्न संचार माध्यमद्वारा प्रशारण गरी सेवाग्राहीको परिवार, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, युवा क्लव र आमा समूहलाई कार्यक्रममा सहभागी हुनका लागि प्रचार/प्रसार गर्नुपर्नेछ।

(२) कार्यक्रमबारे जानकारी गराउन आर्थिक मितव्ययिता अपनाई स्थानीय तहस्तरीय सरोकारवालाको लागि आधा दिनको अभिमुखीकरण कार्यशाला आयोजना गर्नुपर्नेछ र त्यस्तो अभिमुखीकरण कार्यक्रममा स्थानीय तहका प्रमुख/अध्यक्ष, उप-प्रमुख/उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्षहरू, स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखाका प्रमुख, स्वास्थ्य संस्था प्रमुखहरू, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरू, पत्रकार, निजी स्वास्थ्य संस्थाका

२५/३/१

११/०५/१५

प्रतिनिधिहरू र उद्योग वाणिज्य संघ लगायतका अन्य सरोकारवालाहरूलाई समावेश गराउनु पर्नेछ।

(३) कार्यालयले स्थानीय तहसँग समन्वय गरी वडा अनुसार सेवाग्राहीको लगत विवरण तयार गरी अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ र सोहि अनुसार योजना तर्जुमा गरी वडाको उपयुक्त स्थानमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

(४) मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला रोगको पहिले नै निदान भइसकेका वा उपचारमा रहेका व्यक्तीलाई यस कार्यक्रममा समावेश गरिने छैन।

४. स्वास्थ्यकर्मी परिचालन तथा सेवा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था: (१) कार्यालयले स्क्रिनिङ्ग र प्रेषण लगायतका कार्यमा आवश्यकता अनुसार देहाय बमोजिमका स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गरी प्रचलित कानून अनुसार सेवा सुविधाको व्यवस्थापन मिलाउनु पर्नेछ:-

(क)	हेल्थ असिस्टेन्ट/अ.हे.व.	१ जना
(ख)	स्टाफ नर्स/अ.न.मी	१ जना
(ग)	ल्याव टेक्निसियन/असिस्टेन्ट	१ जना
(घ)	स्वयंसेवक (शिक्षक आदि)	१ जना
(ङ)	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका (सम्बन्धित वडाको)	२ जना

(२) उपदफा (१) बमोजिमका स्वास्थ्यकर्मी छनौट र परिचालन गर्दा उपलब्ध भएसम्म सम्बन्धित स्थानीय तहमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ।

(३) उपदफा (१) (क), (ख) र (ग) बमोजिमका जनशक्ति उपलब्ध नभएमा करारमा लिई स्क्रिनिङ्ग कार्यमा खटाउन सकिनेछ।

(४) स्थानीय तहको अभिमुखीकरण कार्यक्रममा कार्यालयबाट बजेटको परिधिभित्र रही बढिमा तीन जनाको टोली परिचालन गर्नुपर्नेछ।

(५) स्क्रिनिङ्गको समयमा देखापर्ने जटिल स्वास्थ्य समस्याको हकमा थप उपचार सेवा लिन पर्ने भएमा र सुविधायुक्त अस्पताल जानुपर्ने भएमा निजलाई थप उपचार सेवा लिने अस्पतालसम्म जानको लागि स्थानीय तहसँग समन्वय गरी व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

२१/३१

५. तौल र उचाई लिने: मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला रोगको स्क्रिनिङ्ग कार्यक्रममा सहभागी भएका प्रत्येक सेवाग्राहीको अनुसूची-१ मा उल्लेख भए अनुसार शरीरको तौल र उचाई मापन गर्नुपर्नेछ।
६. उच्च रक्तचापको स्क्रिनिङ्ग गर्ने: (१) उच्च रक्तचापको स्क्रिनिङ्ग गर्न अनुसूची-२ बमोजिमको विधि अपनाई स्टेथोस्कोप र स्फिग्मोमानोमिटर प्रयोग गरी सेवाग्राहीको उच्च रक्तचापको परीक्षण गर्नुपर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम जाँच गर्दा सिस्टोलिक रक्तचाप १४० mmHg भन्दा बढि वा डायस्टोलिक रक्तचाप ९० mmHg भन्दा बढी वा दुबै भएमा उच्च रक्तचाप भएको मानिनेछ। (३) उपदफा (२) बमोजिम उच्च रक्तचाप देखिएका सेवाग्राहीलाई थप परीक्षण र उपचारको लागि परामर्श वा व्यक्तिको अवस्था अनुसार प्रेषण गर्नुपर्नेछ।
७. मृगौला रोगको स्क्रिनिङ्ग गर्ने: (१) मृगौला रोगको स्क्रिनिङ्ग गर्न अनुसूची-३ बमोजिमका विधि (युरिन डिपिस्टिक बिधि) अपनाई पिसाबको जाँच गर्नुपर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम पिसाबको परीक्षण गरी पिसाबमा प्रोटीन, ग्लुकोज र पि.एच.को मात्रा मापन गरी तोकिएको औषत मान भन्दा बढि भएमा त्यस्ता सेवाग्राहीमा सम्भावित मृगौला रोग भएको मानिनेछ।
८. मधुमेहको स्क्रिनिङ्ग गर्ने: (१) सम्भावित मधुमेह रोग स्क्रिनिङ्ग गर्न अनुसूची-४ बमोजिमको विधि अपनाई ग्लुकोमिटरको प्रयोग गरी रगतमा ग्लुकोजको मात्रा जाँच गर्नुपर्नेछ।
- (२) ग्लुकोमिटरबाट रगतको जाँच गर्दा अनुसूची-४ मा उल्लिखित मापनका आधारमा सम्भावित मधुमेह रोग भएको मानिनेछ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम मधुमेह देखिएका सेवाग्राहीको थप परीक्षण र उपचारको लागि परामर्श वा व्यक्तिको अवस्था अनुसार प्रेषण गर्नुपर्नेछ।
९. अभिलेख तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था: (१) मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला रोगको स्क्रिनिङ्ग कार्यक्रममा सहभागी हुने सेवाग्राहीको विवरण अनुसूची-५ अनुसार दर्ता रजिस्टरमा अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ।

२०७३।

११/०५/५

सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमको उद्देश्य भएका सेवाग्राहीको मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला रोगको स्क्रिनिङ्ग गरी अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा विवरण तयार गर्नुपर्नेछ।

(३) स्क्रिनिङ्ग कार्यक्रम सम्पन्न भएको एक हप्ताभित्र अनुसूची-७ अनुसारको फाराम भरी कार्यालयले निर्देशनालय र अनुसूची-८ बमोजिमको प्रतिवेदन फाराम भरी निर्देशनालयले मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ।

(४) कार्यालयले अनुसूची-९ अनुसारको विद्युतीय फाराम (Electronic Format) मा अनिवार्य प्रबिष्ट गर्नुपर्नेछ।

१०. खर्चका क्षेत्र: यस कार्यविधि बमोजिम स्क्रिनिङ्ग कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा देहायका क्षेत्रमा मात्र खर्च गर्नुपर्ने छ। त्यस्ता सामग्री NCD (Non Communicable Diseases) कार्यक्रमबाट उपलब्ध भएसम्म सोहि कार्यक्रमका सामग्री प्रयोग गर्नुपर्नेछ।

(क) दफा ४ को उपदफा (१) बमोजिमको स्वास्थ्यकर्मीहरुको दैनिक भ्रमण भत्ता,

(ख) अत्यावश्यक औषधि र उपकरण खरिद (ग्लुकोमिटर मेसिन, ग्लुकोमिटर टेस्टिङ स्ट्रिप, ल्यान्सेट, स्पिरिट, कटन, स्टेथोस्कोपर, स्फिग्मोमानोमिटर, युरिन डिपिस्टिक किट र युरिन कन्टेनर लगायतका अति आवश्यक सामग्री),

(ग) मधुमेह, उच्च रक्तचाप र मृगौला रोगको स्क्रिनिङ्ग सम्बन्धी स्थानीय तहस्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन, कार्यक्रमको अनुगमन, अभिलेख तथा प्रतिवेदन फाराम छपाई।

११. अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण: सेवाको गुणस्तरीयता अनुगमन गर्नका लागि मन्त्रालयले वार्षिक कम्तीमा एक पटक र निर्देशनालयले चौमासिक रूपमा कम्तीमा एक पटक अनुसूची-१० बमोजिमको चेकलिस्ट प्रयोग गरी स्थलगत अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गर्नुपर्नेछ।

१२. अनुसूचीमा हेरफेर गर्न सक्ने: मन्त्रालयले यस कार्यविधिमा रहेका अनुसूचीमा आवश्यकतानुसार हेरफेर गर्न सक्नेछ।

२०७३।

सचिव

१३. बाधा अड्काउ फुकाउ: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्काउ उत्पन्न भएमा त्यस्तो बाधा अड्काउ प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषद्ले फुकाउन सक्नेछ।

१४. खारेजी र बचाउ: (१) "२० वर्ष माथिको उमेर समूहमा मधुमेह तथा उच्च रक्तचापको स्क्रिनिङ्ग कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७८" खारेज गरिएको छ।

(२) "२० वर्ष माथिको उमेर समूहमा मधुमेह तथा उच्च रक्तचापको स्क्रिनिङ्ग कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७८" बमोजिम भए गरेका कामकारवाही यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।

२-६५

सचिव

(दफा ८ सँग सम्बन्धित)

पोर्टेवल तौल मेसिनको प्रयोग गरी शरीरको तौल लिने विधि

- शरीरको तौल लिने मेसिनको अवस्था जाँच गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।
- तौल लिने मेसिनलाई सम्मो ठाउँमा राखि मेसिनको तौल देखाउने सूई सून्यमा भएको निश्चित गर्ने।
- सेवा ग्राहीलाई शरीरको तौल लिन लागिएको बारेमा जानकारी गराउने।
- सेवा ग्राहीहरूको शरीरमा भएको बाक्लो बाहिरी लुगा, जुत्ता, चप्पल आदि खोल्न लगाउने (यदि मिल्ने भएमा मात्र)।
- सेवा ग्राहीलाई दुबै खुट्टा तौल मेसिनको बीचमा पर्ने गरी टेक्न लगाइ, दुबै हात दायँ बायाँ सिधा तल झारी आरामले उभिन लगाइ सिधा अगाडि हेर्न लगाउने।
- तौल मेसिनमा देखिन गएको तौलको अंक रेकड गर्ने। यसरी रेकड गर्दा किलोग्राममा गर्ने।

पोर्टेवल उचाई नाप्ने उपकरणद्वारा शरीरको उचाइ लिने विधि

- प्रयोग गर्नु पूर्व शरीरको उचाइ लिने उपकरण(Stadiometer) लाई सफा गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।
- सेवा ग्राहीलाई शरीरको उचाइ नाप्न खोजिएको बारेमा जानकारी गराउने।
- सेवा ग्राहीलाई जुत्ता, चप्पल तथा टोपी/ह्याट आदि फुकाल्न लगाउने।
- सेवा ग्राहीलाई उचाइ नाप्ने उपकरणको अगाडि खुट्टा जोडेर घुँडा सिधा हुने गरी उभिन लगाउने।
- सेवा ग्राहीलाई सिधा अगाडि हेर्न लगाउने।
- सेवा ग्राहीको उचाइलाई सेन्टिमिटरमा मापन गरी रेकड गर्ने।

२०७१

२०७१.५

सचिव

अनुसूची - २

(दफा ६ को उपदफा (१)सँग सम्बन्धित)

स्टेथोस्कोप र स्फिग्मोमानोमिटर प्रयोग गरी उच्च रक्तचाप जाँच गर्ने विधि

- उच्च रक्तचाप परीक्षण गर्न आएका सेवाग्राहीहरूले कम्तिमा १५ मिनेट आराम गरेको र कम्तिमा १५ मिनेट अगाडी चुरोट नखाएको, चिया/कफी जस्ता पेय पदार्थ सेवन नगरेको र कुनै पनि मादक पदार्थ सेवन नगरेको सुनिश्चित गर्ने
- सेवाग्राहीलाई आरामदायी/सहज आसनमा बसाल्ने
- सेवाग्राहीलाई के गर्न लागेको भनी जानकारी गराइ मौखिक सहमति लिने
- सेवाग्राहीलाई रक्तचाप नाप्न नहुने अवस्थाको पहिचान गर्ने
- सेवाग्राहीको बायाँ हातको Brachial Artery भन्दा २ सेन्टिमिटर माथि पाखुरामा उचित साईजको स्फिग्मोमानोमिटरको कफ बाँध्ने। बायाँ पाखुरामा कफ बाँध्न नहुने अवस्था भएमा दायाँ पाखुरा पनि प्रयोग गर्न सकिनेछ।
- स्टेथोस्कोपको डायफ्राम Brachial Artery माथि राखेर बल्वको प्रयोगले कफलाई आवश्यकता अनुसार फूलाउने र २-३ mmHg/second को दरमा कफलाई खुकुलो बनाउँदै जाने। सो क्रममा सुनिने अधिकतम र न्यूनतम Korotkoff sound लाई मापन गरी नोट गर्ने।

२०७२/१

सचिव

सचिव

अनुसूची - ३

(दफा ७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

Urine Dipstick Test

The Urine analysis dipstick test is used for detection of Glucose, pH and Urinary Protein in human urine. As urine undergoes changes during hyperglycemia and kidney dysfunction, it is best screening method for diabetes and kidney disease.

Specimen Collection:

- Urine specimen must be collected in a clean and dry container and tested as soon as possible.
- Urine preservatives are not recommended.
- If testing cannot be done immediately refrigerate the specimen immediately and return to room temperature before testing.
- Always use midstream urine.
- Diluted samples may cause false negative results.

Analytics Detected:

Glucose:

Time Required: 30 Seconds

Interpretation: Detects urine glucose as low as 50-100mg/dL and can be interpreted as qualitative or semi-quantitative.

Details:

- Glucose, a type of sugar, is never normally found in the urine.
- Glucose in the urine may be the first sign of diabetes.
- The only exception is if you have type 2 diabetes and are taking a medicine called an SGLT2 inhibitor (such as canagliflozin, dapagliflozin, empagliflozin or ertugliflozin). These medicines can help reduce your blood sugar partly by reducing the amount of glucose you reabsorb into your system as it passes through the kidneys. Having glucose in your urine if you're taking one of these medicines is normal.

Protein:

Time Required: 60 Seconds

Interpretation: Detects albumin as low as 7.5-20mg/dL

1-14 mg/dL of protein may be excreted by a normal kidney. A color matching any block greater than trace indicates significant proteinuria. For urine with high specific gravity, the test area may most closely match the trace color block even though only normal concentrations of protein are present. Clinical judgment is required to evaluate the significance of trace results.

Details:

- Protein is normally found in the urine in tiny amounts but these tiny amounts aren't usually picked up on a urine dipstick test.
- Protein may be found in larger amounts if there is an infection or if you're pregnant and are developing pre-eclampsia.
- Can be the first sign of kidney disease.

pH:

Time required: 60 seconds

Interpretation: quantitative detection of pH values within range of 5-9.

२.०३)

९

५/१०/१५/१५

Procedure

- Dip one of the sticks into the sample, making sure all the test zones on the stick are submerged.
- Remove the stick, tap to remove excess urine and hold it horizontally so urine doesn't drip.
- Check on the label of the dipstick bottle how long you need to wait (the length of time varies for the different tests below, usually from 30 seconds to 2 minutes).
- After the relevant time, hold the dipstick up against the color chart on the dipstick bottle.
- Each test will be color-coded and there will be several different shades of that color. A darker shade indicates that there is more of the relevant substance - blood, glucose etc - in your urine.
- Record the result next to the matching color on the label - this may be given in the form of '+' signs or numbers.

DIRECTIONS FOR USE

- Allow the strip, urine specimen, and/or controls to reach room temperature (15-30°C) prior to testing.
- Remove the strip from the closed container and use it as soon as possible.
- Immediately close the canister tightly after removing the required number of strip(s).
- Completely immerse the reagent areas of the strip in fresh, well-mixed urine and immediately remove the strip to avoid dissolving the reagents.
- While removing the strip from the urine, run the edge of the strip against the rim of the urine container to remove excess urine.
- Hold the strip in a horizontal position and bring the edge of the strip into contact with an absorbent material (e.g. a paper towel) to avoid mixing chemicals from adjacent reagent areas and/or soiling hands with urine.
- Compare the reagent areas to the corresponding color blocks on the canister label at the specified times.
- Hold the strip close to the color blocks and match carefully.
- Note: Results may be read up to 2 minutes after the specified times.

Indices	Average Value	Provable Condition	Kidney	Remarks
Glucose	Nill	>+		
Protein	Nill	>+		
PH Values	4.5- 7.8	>+		

२०५३/३

सचिव

(दफा ५ को उपदफा (२)सँग सम्बन्धित)

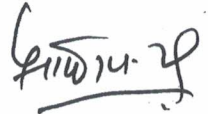
ग्लुकोमिटरको प्रयोग गरी मधुमेहको जाँच गर्ने विधि

- उपकरणहरूको जाँचपडताल गरि आवश्यक तयारी गर्ने
- ल्यानसेटलाई आवश्यक प्राईमिड गरी तयारी अवस्थामा राख्ने
- सेवा ग्राहीलाई आरामदायि/सहज आसनमा बसाल्ने
- सेवा ग्राहीलाई के गर्न लागेको भनी जानकारी गराइ मौखिक सहमति लिने
- ग्लुकोज टेस्टिङ स्ट्रिपलाई सेन्सर टिपमा नछोई कन्टेनरबाट झिकी ग्लुकोमिटरमा राख्ने
- रगत निकाल्ने औँलालाई कटन स्वाब र स्पिटले राम्रोसँग सफा गर्ने
- औँलाको साईडको भागबाट ल्यानसेटको प्रयोग गरि रगत निकाल्ने (औँलालाई जोडसँग थिचेर रगत ननिकाल्ने)
- शुरुमा निस्केको रगतलाई पुछेर त्यसपछिको रगतलाई ग्लुकोज टेस्टिङ स्ट्रिपमा राख्ने
- ग्लुकोमिटरमा देखिएको मापनलाई नोट गर्ने
- ल्यानसेटको निडललाई निकालि सेफ्टी बक्समा बिसर्जन गर्ने
- ग्लुकोज टेस्टिङ स्ट्रिपलाई संक्रामक फोहरजन्य बिधि अपनाई सुरक्षित तरिकाले बिसर्जन गर्ने

ब्लड ग्लुकोज मापन तथा वर्गीकरण

रगतको नमुना संकलन गर्दाको अवस्था	औसत मापन	सम्भावित मधुमेह
फास्टिङ (Fasting)	≥६० देखि १२६ mg/dl	१२६ mg/dl भन्दा माथी
पी.पी. (PP)	≥१२० देखि २०० mg/dl	२००mg/dl भन्दा माथी
रेण्डम (Random)	≥१२० देखि २०० mg/dl	२००mg/dl भन्दा माथी

२०७१

 सचिव

अनुसूची-५

(दफा ९ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

नाम दर्ता रजिष्टर

जिल्ला:

स्थानीय तहको नाम:वडा नं.....

कार्यक्रम सञ्चालन गरेको मिति:

दर्ता नं	नाम थर	वार्ड नं/टोल	सम्पर्क नं.	जाती कोड	लिङ्गः महिला पुरुष	उमेर	शैक्षिक योग्यता	पेशा	तौल (kg)	उचाई (Centimeter)	रगतमा ग्लुकोज को मात्रा, पिसाब परीक्षण तथा रक्तचाप जाँच गर्न मन्जुर छु (हस्ताक्षर)

२०७३

सचिव

अनुसूची-६

(दफा ९ को उपदफा (२)सँग सम्बन्धित)

रगतमा ग्लुकोजको मात्रा, रक्तचाप जाँच र मृगौला रोग जाँच गर्दा लगात राख्ने रजिष्टर

जिल्ला: स्थानीय तहको नाम: वडा नं:

कार्यक्रम सञ्चालन गरेको मिति:

दर्ता नं	सूतिजन्य पदार्थ सेवन	मद्यपान सेवन	कम्तिमा ३० प्रति दिनव्ययाम/शारीरिक परिश्रम हुने काम	रगतको नमुना संकलन गर्दाको अवस्था	मधुमेह		रक्तचाप	मृगौला रोग	परामर्श	प्रेषण गरिएको	कैफियत
					रगतमा ग्लुकोजको मात्रा (mg/dl)	सम्भावित छ: ० छैन: १					
	नगर्ने: ० नियमित गर्ने: १ कहिलेकाहीं गर्ने: २	नगर्ने: ० नियमित गर्ने: १ कहिलेकाहीं गर्ने: २	नगर्ने: ० नियमित गर्ने: १ कहिलेकाहीं गर्ने: २	Fasting:F Post Prandial:PP Random:R	सम्भावित छ: ० छैन: १	रक्तचाप (mmHg)	सम्भावित छ: ० छैन: १	सम्भावित छ: ० छैन: १	दिईएको: ० नदिईएको: १	गरिएको: ० नगरिएको: १	

२१५३१

१३

Handwritten signature

सचिव

अनुसूची-१०

(दफा ११ सँग सम्बन्धित)

अनुगमन चेकलिष्टको नमूना

अनुगमनकर्ताको नाम:

अनुगमन गरेको मिति:

पद:

अनुगमन गर्ने स्थानको हस्ताक्षर:

अनुगमन गरिएको स्थानीय तह/स्थान:

क. सेवा प्रदायक स्थानमा

क्र.सं.	विवरण	गरेको/भएको	नगरेको/नभएको
१	सेवाको व्यवस्थापन राम्रो		
२	सेवाग्राही सेवाबाट सन्तुष्ट		
३	जिल्ला/स्थानीय तहका अनुगमनकर्ताले अनुगमन		
४	स्थानीय स्वास्थ्य संस्था/स्वास्थ्यकर्मी र अन्य निकायसँग समन्वय गरी कार्यक्रम सञ्चालन		
५	कार्यक्रम सञ्चालन पूर्व प्रचार/प्रसार		
६	निर्दिष्ट अभिलेखन तथा प्रतिवेदन पालना		
७	निर्देशिका अनुसारको विधि पालना		

नोट: ✓ चिन्ह लगाउनुहोस

ख. अनुगमनको क्रममा देखापरेका समस्याहरू

१. २.

३. ४.

ग. समाधानका लागि सेवाप्रदायक स्वास्थ्य संस्था वा स्थानीय तहद्वारा गरिएका प्रयासहरू

१. २.

३. ४.

२०७५

१७

५/१०/५५

सचिव

घ. सेवाप्रदायक स्वास्थ्य संस्था वा स्थानीय तहबाट प्राप्त सुझाव/सल्लाह

१. २.
 ३. ४.

ड. अनुगमनकर्ताका सुझाव/सल्लाहहरू

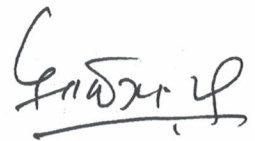
१. २.
 ३. ४.

च. सेवाग्राही सँगको अन्तर्वार्ता

क्र.सं.	विवरण	गरेको/भएको	नगरेको/नभएको
१	सेवाग्राहीहरू सेवाबाट सन्तुष्ट भएको		
२	गुणस्तरीय सेवा प्रदान गरेको		
३	परामर्श गर्ने गरेको		
४	आवश्यकता अनुसार रिफर गरेको		
५	पुनःपरीक्षणको बारेमा जानकारी दिएको		
६			
७			
८			

(गुणस्तरीय सेवा प्रदान गरे नगरेको तथा सेवाग्राही सन्तुष्ट भए/नभएको एकिन गर्नका लागि केही सेवाग्राहीसँग अन्तर्वार्ता लिने।)

२१/५/२१

सचिव